

**Міжнародні підходи щодо інтеграції
гендерної рівності та підходу, заснованого
на правах людини, до місцевого
стратегічного планування та
бюджетування**

18 Вересня 2019 року, Київ

Що таке підхід з урахуванням прав людини та гендерних особливостей (підхід УПЛГ)?

- Підхід УПЛГ - це підхід, при якому увага зосереджується на людях, на їхніх реальних щоденних проблемах та потребах. Це підхід з “людським обличчям”.
- Це підхід, за якого повністю визнається та враховується різноманіття – той факт, що усі ми маємо свої відмінності та особливості.
- Це підхід, протилежний “бездушному” бюрократичному підходу, коли простих людей ігнорують, а їх думку не враховують.

Основные элементы концепции

- Человеческий прогресс не сводится единственно к экономическим измерениям
- Кроме экономики существует ряд не менее важных областей
- Некоторые из этих областей не измеримы
- Сводный индекс человеческого развития хоть и не идеален, все же более адекватен для прослеживания прогресса в области развития, чем ВВП
- Концепция человеческого развития гораздо шире и богаче, чем отражающий ее индекс
- Ключевые аспекты человеческого развития:
  - Люди являются целью, а не средством.
  - Доходы являются средством, а не целью.
- На практике – основной фокус на базовые потребности в товарах и услугах, но затрагиваются также и другие проблемы (права человека, свобода, демократия, гендерное равенство, окружающая среда, сообщества, культура) – концепция не закрытая. Включаются все вопросы, которые могут повлиять на потенциал человека.
- Приоритет отдается свободе выбора – т.е. концепция человеческого развития рассматривает расширение поля выбора человека. Принимает во внимание то, что люди являются также важным ресурсом, равно как и целью развития

Чому підхід з урахуванням прав людини та гендерних особливостей важливий?

- Він є ефективним та дієвим
- Україна зобов'язалася його дотримуватися
- Це дійсно демократичний підхід

Нормативні засади підходу УПЛГ

- Статут ООН
- Загальна декларація прав людини 1948 року
- Основні договори ООН з прав людини, ратифіковані Україною – 8 із 9
- Загальні коментарі договірних органів (Комітетів)
- Огляд по країнам договірних органів та Універсальний періодичний огляд
- Пекінська платформа дій(+) 1995 року
- Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року

Нормативні засади підходу УПЛГ (ООН)

- Пекінська платформа дій щодо Інституційного механізму покращення становища жінок:
  - **Стратегічна ціль Н.2.** Інтегрування ґендерного аспекту в законодавство, державну політику, програми та проекти.
  - **Стратегічна ціль Н.3.** Генерувати та розповсюджувати дані з розподілом за статтю та інформацію для планування та оцінювання.
- Економічна і Соціальна рада ООН щодо ґендерного аналізу (ГА) в 1997 р.:

«Процес оцінки наслідків для жінок та чоловіків від будь-яких запланованих заходів, у тому числі у законодавстві, політиці чи програмах, у всіх сферах та на всіх рівнях. Ця стратегія спрямована на врахування проблем та досвіду як жінок, так і чоловіків, у якості невід'ємної складової розробки, впровадження, контролю та оцінки політики та програм у всіх політичних, економічних та соціальних сферах, з метою отримання однакової користі жінками та чоловіками та усунення нерівності. Кінцевою метою є досягнення ґендерної рівності».

Нормативні засади підходу УПЛГ (ООН)

- Документ 2003 р. «Підхід з урахуванням прав людини (УПЛ) до співробітництва з метою розвитку для досягнення спільного розуміння між агенціями ООН» («Спільне розуміння ООН щодо підходу УПЛ»).
- Документ УВКПЛ 2006 р. «Найчастіші запитання щодо підходу з урахуванням прав людини до співробітництва з метою розвитку».
- Публікація УВКПЛ 2012 р. «Показники дотримання прав людини: Посібник з вимірювання та застосування» (оновлений у відповідності до «Порядку денного до 2030 року»).
- Публікація УВКПЛ 2018 р. «Підхід з урахуванням прав людини до обробки даних: Принцип "Не залишити нікого осторонь" в Порядку денному в сфері сталого розвитку до 2030 року - з метою кращого розуміння застосування підходу УПЛ при обробці даних, пов'язаних з ЦСР».
- Проміжний проект документу (березень 2019 р.) «Не залишити нікого осторонь: Практичний посібник щодо ЦСР ООН».
- Керівництво ООН Жінки від 2012 р. щодо досягнення всеохоплюючого зростання, соціальної справедливості та гендерної рівності.
- Інструкції ООН щодо врахування особливих потреб та інтересів осіб з інвалідністю, меншин тощо.

Застосування підходу УПЛГ у країнах світу:

- Застосування підходу УПЛ урядами: Фінляндії та Канади (у житловій сфері), Коста-Ріки та Уругвая (у системі соціальної допомоги), Нової Зеландії (почитанається застосування у всіх секторах);
- Застосування підходу УПЛ всіма міжнародними неурядовими організаціями: Oxfam, Care, ActionAid, та Save the Children;
- Підхід УПЛ при наданні міжнародної допомоги: ООН, ЕС, Швеція, Канада, Німеччина, Фінляндія та ін.;
- **гендерний підхід/комплексний гендерний аналіз** на національному та місцевому рівнях: Швеція, Канада, Великобританія, Бельгія, Франція, Ірландія, Іспанія, Австралія та ін.

Підхід УПЛГ: Проактивний та прогностичний аналіз без дискримінації

	Жінки	Чоловіки
Молодь	Молоді жінки	Молоді чоловіки
Особи середнього віку	Жінки середнього віку	Чоловіки середнього віку
Особи старшого віку	Жінки старшого віку	Чоловіки старшого віку
Особи з міської місцевості	Жінки з міської місцевості	Чоловіки з міської місцевості
Особи з сільської місцевості	Жінки з сільської місцевості	Чоловіки з сільської місцевості
Особи з інвалідністю	Жінки з інвалідністю	Чоловіки з інвалідністю
Особи без інвалідності	Жінки без інвалідності	Чоловіки без інвалідності
Етно-мовна більшість	Жінки, які належать до етно-мовної більшості	Чоловіки, які належать до етно-мовної більшості
Етно-мовні меншини	Жінки з етно-мовних меншин	Чоловіки з етно-мовних меншин
Релігійна більшість	Жінки, які належать до релігійної більшості	Чоловіки, які належать до релігійної більшості
Релігійні меншини	Жінки з релігійних меншин	Чоловіки з релігійних меншин

Підхід УПЛГ: Проактивний та прогностичний аналіз без дискримінації

Як часто піддаються домашньому насильству?	Жінки	Чоловіки
?	Молоді жінки	Молоді чоловіки
?	Жінки середнього віку	Чоловіки середнього віку
?	Жінки старшого віку	Чоловіки старшого віку
?	Жінки з міської місцевості	Чоловіки з міської місцевості
?	Жінки з сільської місцевості	Чоловіки з сільської місцевості
?	Жінки з інвалідністю	Чоловіки з інвалідністю
?	Жінки без інвалідності	Чоловіки без інвалідності
?	Жінки, які належать до етно-мовної більшості	Чоловіки, які належать до етно-мовної більшості
?	Жінки з етно-мовних меншин	Чоловіки з етно-мовних меншин
?	Жінки, які належать до релігійної більшості	Чоловіки, які належать до релігійної більшості
?	Жінки з релігійних меншин	Чоловіки з релігійних меншин

Підхід УПЛГ: Проактивний та прогностичний аналіз без дискримінації

Користуються постійним постачанням якісної питної води?	Жінки	Чоловіки
?	Молоді жінки	Молоді чоловіки
?	Жінки середнього віку	Чоловіки середнього віку
?	Жінки старшого віку	Чоловіки старшого віку
?	Жінки з міської місцевості	Чоловіки з міської місцевості
?	Жінки з сільської місцевості	Чоловіки з сільської місцевості
?	Жінки з інвалідністю	Чоловіки з інвалідністю
?	Жінки без інвалідності	Чоловіки без інвалідності
?	Жінки, які належать до етно-мовної більшості	Чоловіки, які належать до етно-мовної більшості
?	Жінки з етно-мовних меншин	Чоловіки з етно-мовних меншин
?	Жінки, які належать до релігійної більшості	Чоловіки, які належать до релігійної більшості
?	Жінки з релігійних меншин	Чоловіки з релігійних меншин

Підхід УПЛГ: Проактивний та прогностичний аналіз без дискримінації

Група	Була/є зараз	Буде?	Результат?
Молоді жінки	☹️	-2	☹️☹️☹️
Молоді чоловіки	0	0	0
Жінки середнього віку	0	-0,5	0
Чоловіки середнього віку	😊	-0,5	😊
Жінки старшого віку	☹️☹️	-2	☹️☹️☹️☹️
Чоловіки старшого віку	☹️	-1	☹️☹️
Жінки з міської місцевості	😊😊	0	😊😊
Чоловіки з міської місцевості	😊😊😊	0	😊😊😊
Жінки з сільської місцевості	☹️☹️	-3	☹️☹️☹️☹️☹️
Чоловіки з сільської місцевості	☹️	-2	☹️☹️☹️
Жінки з інвалідністю	☹️☹️☹️	-2	☹️☹️☹️☹️☹️
Чоловіки з інвалідністю	☹️☹️	-1	☹️☹️☹️

Основний принцип: «НІЧОГО ДЛЯ НАС - БЕЗ НАС!»
(Прозорість, участь, підзвітність)

- **Хто краще знає, що потрібно людині?**
- **Мобілізація та розширення прав і можливостей**
  - Розуміння прав та суспільних процесів
  - Набуття навичок та спроможності діяти
  - Об'єднання у структуровані групи
- **Прозорість, участь, підзвітність**
  - Платформи та механізми для спільного прийняття рішень

Встановлення цілей з точки зору прав

- Права людини є той мінімум, який має виконуватися державними органами
- Необхідно виконати цей мінімум, перш ніж перейти до чогось більшого від мінімуму
- Демократія - це благополуччя людей, які мають однакову цінність
- Економічне зростання та інфраструктурний розвиток - це лише засоби, а НЕ цілі
- Користь від зростання та розвитку має розподілятися справедливо

Як ми встановлюємо цілі та вимірюємо?

- Більше кілометрів збудованих доріг ЧИ більше працевлаштованих жінок як результат збудованих доріг?
- Більше доступних квадратних метрів після ремонту дитсадків ЧИ більше дітей, які регулярно відвідують дитсадок в результаті ремонту в дитсадку?
- Більші суми залучених та виконаних бюджетних асигнувань ЧИ більше людей з покращеними можливостями життя в результаті більших асигнувань?

Основні практичні дії:
Мобілізація та розширення прав і можливостей,
платформи та механізми

- Мобілізація та розширення прав і можливостей жінок та чоловіків уразливих груп;
- Залучення жінок та чоловіків уразливих груп у процеси прийняття рішень на національному та місцевому рівнях;
- Розробка нових іноваційних платформ та механізмів для спільного прийняття рішень.

shutterstock

IMAGE ID: 48841970
www.shutterstock.com

Нові підходи до генерування та використання даних

- Зосередження уваги на сприйнятті та уявленнях - дослідження та опитування сприйняття та уявлень;
- Розподіл даних та перехресний розподіл даних за кількома ознаками (ґендер+);
- Дані місцевого рівня - профілі громади, оціночні листи тощо;
- Альтернативні джерела - механізми звітності та моніторингу ООН, альтернативні звіти, розслідування ЗМІ тощо;
- Нові ІТ-технології - опитування, мобільні додатки тощо

Який буде здійснюватися вплив на людей

- Люди будуть відчувати, що до їхньої думки дослухаються та що вона має значення;
- Органи влади будуть знати дійсні потреби та пріоритетні інтереси конкретних груп;
- Люди стануть з більшим ентузіазмом долучатися, щоб допомогти;
- Люди будуть спільно з владою нести відповідальність;
- Люди і конкретні групи будуть більш задоволеними своїм життям та вами!